

De Pool Wladislaw Cuber bleef na de oorlog in het Ginneken en werd ‘vader’ van dansgroep Mazur.

1. Wladislaw Cuber was een van de Poolse militairen die op 28 oktober 1944 het Ginneken mee heeft bevrijd. Hij bleef hier wonen, trouwde met zijn Maria en richtte de Poolse dansgroep Mazur op. Het behouden en uitdragen van de Poolse cultuur in Nederland, dat heeft de Poolse dansgroep Mazur zich tot doel gesteld. Men tracht dit doel te bereiken door als dansgroep op te treden en door ook andere activiteiten, waaronder het deelnemen aan herdenkingsbijeenkomsten in Breda. De specifieke Kerstviering wordt ook in ere gehouden. Denk nu niet dat bij Mazur Pools wordt gesproken, dat is niet zo. De leden zijn net als u Nederlander en komen uit Breda en omstreken.

Het initiatief voor de oprichting van dansgroep Mazur werd in 1963 in het Ginneken genomen door Wladislaw Cuber. Hij was een van onze bevrijders en is na de bevrijding in het Ginneken blijven wonen. Hoe de geschiedenis zich soms voortzet mag blijken uit het feit, dat zijn zoon Ed Cuber een van de organisatoren is en presentator van de herdenkingsceremonie die jaarlijks wordt gehouden op het kerkhof aan de Vogelenzanglaan. Daar vinden tachtig Poolse militairen die tijdens de bevrijding zijn gesneuveld, een laatste rustplaats. Wladislaw Cuber is inmiddels overleden. Ook hij werd in het Ginneken begraven. Begin jaren tachtig hadden we een interview met hem.

‘De Mazur’ was oorspronkelijk een snelle dans die rond 1600 populair was...

‘Mazuren’ noemen de mensen zich die geboren en getogen zijn in de provincie Mazury. Dat ligt in het noordoosten van Polen, tegen de grens van wat lang geleden het vrije Litauen was. Daar liggen ook de 1800 Mazurischer meren in een dunbevolkt heuvelachtig gebied met een oppervlakte van 22.000 vierkante kilometer. Een wonderlijk antwoord op de vraag: "Wat betekent Mazur". De grenzen daar werden in de loop van de Poolse geschiedenis die tot het jaar 966 teruggaat, ontelbare malen

gewijzigd, verschoven en weggevaagd. Duitsers van vóór de Tweede Wereldoorlog spreken met dezelfde weemoed over die landstreek. Olsztyn heette toen Allenstein en Gumbinnen werd het Russische Goesjew. Ze zaten er sinds 1640. De Duitsers en Frederik de Grote breidden het gebied (tussen 1740 en 1786) uit tot wat Oost Pruisen werd genoemd. In 1945 sloegen de Russen op de bekende wijze aan het herverdelen en richtten ook langs de gehele Poolse oostgrens een ijzeren gordijn op.

'De Mazur' was oorspronkelijk een snelle dans die rond 1600 populair werd bij de Poolse adel om zich daarna tot een nationale Poolse dans te ontwikkelen. De invloed van de Mazur op de Poolse opera, ballet- en kerkmuziek was groot en van midden 18e eeuw tot het eind van de 19e eeuw werd de dans ook buiten Polen populair als gezelschapdans. De Mazurka, een gestileerde versmelting van de Poolse volksdansen Mazur, Kujawaik en Oberek werd door Chopin geïntroduceerd in de kunstmuziek. In 1830, op 20-jarige leeftijd, verliet Fryderyk Franciszek Chopin Warschau voor een buitenlandse concertreis om niet meer naar zijn vaderland terug te keren. Naast zijn muzikale meesterwerken componeerde Chopin ook zesenvijftig Mazurka's en schreef hij de muziek voor zeventien Poolse liederen. Wie kent niet de Polonaises, die diep geworteld zijn in de Poolse folklore.

Wladislaw Cuber werd in 1922 geboren in het dorpje Lukowiec Wisniewski...

Schrijvend over de dansgroep 'Mazur' kun je niet om de vriendelijke, sympathieke, gastvrije en uiterst bescheiden Wladislaw Cuber heen. Geen mens ook die dat zou willen! Deze artistieke, bezielende leider, de vakman, de "commandant", de oudere kameraad en de kleermaker van de dansgroep is de dansgroepzelve. We zien zo vaak verenigingen en clubs, tot voor een paar jaar ook in het Ginneken, waarvan jaren lang door een tomeloos inzet van één of enkele mensen welhaast professionele prestaties worden geleverd. Verenigingen en clubs van mensen die met groot plezier samen dingen doen en beleven. Verenigingen en clubs ook die vele jaren standhouden, ondanks vaak een 'frisse' tegenwerking van instanties en lieden, die menen dat ze belangrijk zijn. Ook 'Mazur' ook zo'n vereniging. Opgericht door en vele jaren onder de bezielende leiding van Wladislaw Cuber.

Wladislaw Cuber werd in 1922 geboren in het dorpje Lukowiec Wisniewski. Zijn vader dreef er een soort 'winkel van Sinkel' in het Pools Skie Pik.

Stalin erkende om politieke en opportunistische redenen tijdelijk de naar Londen uitgeweken Poolse regering met de Poolse generaal en politicus Wladislaw Sikorsky als minister-president. Door volhardend en zeker ook kundig onderhandelen bereikte Sikorsky in 1941, dat Poolse legereenheden zich naar de westelijke geallieerden mochten verplaatsen. Onze man Wladislaw Cuber, inmiddels soldaat, begaf zich dan ook in 1942 op pad. Door de Oekraïne en over de Kaukasus werd de Perzische grens bereikt en overgestoken. Vandaar ging de reis met zijn kameraden naar Egypte om in Suez sloop te gaan naar Durban in Zuid-Afrika.

Wladislaw Cuber richtte met anderen in 1951 dansgroep 'Polonia' op...

Via Pretoria, Kaapstad en nog een aantal buitenplaatsen bereikte hij Zuid-Engeland om tenslotte in de Schotse Hooglanden verder opgeleid te worden. Wladislaw Cuber landde, deel uitmakend van de 1e Poolse pantserdivisie, op 1 augustus 1944 in de buurt van het Franse plaatsje Bayeux. In de functie van sergeant-chauffeur-radio bediener reed hij tenslotte op 29 oktober 1944 vanuit Baarle Nassau als een van de Poolse bevrijders het Ginneken binnen. Langzaam maar heel zeker en beslist niet onvrijwillig raakte hij daarna verstrikt in de netten die Maria uit Schiedam op vaardige wijze uitzette. Dat was ook het heerlijke lot van veel van zijn kameraden. Wladislaw en Maria trouwden, Nederland werd het tweede vaderland van onze jonge Pool en ze kregen kindertjes. Zijn vrouw Maria studeerde ijverig Pools en kreeg de taal redelijk vlot onder de knie.

Wladislaw Cuber richtte met anderen in 1951 de dansgroep 'Polonia' op. Ongetwijfeld welwillende bestuursleden meenden het niet zo nauw te moeten nemen met de kostuums van de dansgroep. Het goorsecik (het keursje) zou best een alternatief C&A-gevalletje kunnen zijn en de fraaie met kant versierde majtsczki (pijpenbroek) die bij bepaalde kostuums wordt gedragen zou bij wijze van spreken vervangen kunnen worden door een gemodificeerde lange onderbroek. Daar werd Wladislaw Cuber behoorlijk onwel van. Het bestuur van Polonia meende ook, dat alleen kinderen van Polen lid van de dansgroep konden worden. En dat bedroefde Cuber minstens zo zeer. Zijn vaderland, zijn geliefde Polen (de illustere Chopin had het jaren geleden al ontdekt) had liefhebbers en beoefenaars van folkloristische muziek en dans waar ze ook vandaan mochten komen.

Veel kleding werd direct uit Polen gehaald en in het Ginneken

nagemaakt...

In 1963 werd de dansgroep 'Mazur'opgericht. In 1975 was de groep uitgegroeid tot zestien dansparen. De historisch verantwoorde en zeer kostbare garderobe groeide met de jaren. Veel kleding werd direct uit Polen gehaald, waaronder de prachtige zwartleren laarzen van de mannen. Voor de in de regio vervaardigde soepele, nauwsluitende, uiterst fraaie roodleren dameslaarzen stond een originele Poolse laars uit Mazur model. Soms werd slechts een enkele rok, jasje, keursje of blouse uit een van de Poolse provincies meegenomen om in het Ginneken precies te worden nagemaakt door Wladislaw Cuber zelf, ongetwijfeld geholpen door zijn vrouw Maria. In de werkruimte in hun huis aan het Schoolakkerplein 67 lagen de rollen damast en brokaat, fluweel en borduurlinnen. Daar lagen ook de dozen met borduurgaren in de meest fantastische kleuren.

Kleurige steentjes, knoopjes van velerlei vorm en grootte, zilverdraad, lovertjes en schitterdingetjes stonden er in doosjes opgestapeld. Achter de naaimachine was Wladislaw Cuber vele uren te vinden. Geen draad werd anders gestikt dan die van het origineel, geen enkele kleur van het borduursel mocht afwijkend zijn, smallere linten en paspels waren onaanvaardbaar. Het moesten de kostuums worden (en dat werden het ook) zoals ze eeuwen geleden reeds werden gedragen. Vijf jaren lang, een maand per jaar, reisde Wladislaw Cuber op eigen kosten naar Polen om er de volksdans te bestuderen en te beoefenen met steun van het Poolse Ministerie van Cultuur en Kunst. 'Moeders' ging welgemoed mee en werd ergens gedropt. Ze moest zelf maar zien hoe ze de tijd door kwam. Dankzij het feit dat zij inmiddels vloeiend Pools sprak en ook vanwege haar grote belangstelling voor het Poolse volk en de natuur, was het vullen van de vrije uren geen punt.

Het pad van de dansgroep Mazur was geplaveid met grote successen...

Vlak voor het zware eindexamen sloeg het noodlot toe. Een ader in het benen van Wladislaw Cuber weigerde dienst en met een zeer pijnlijk been zou hij zijn praktische test moeten dansen. Gelukkig kende men zijn prestaties en mocht hij een aangepaste dans brengen. Terug in het Ginneken, met zijn Staatsdiploma Poolse Volksdansen op zak, werd hij in een ziekenhuis van de problemen afgeholpen. In de jaren daarna zette de dansgroep Mazur grote prestaties op de planken. Op een internationale concours in het Zuidpoolse Rzeszow behaalde men van de dertien

deelnemende dansgroepen de 2e prijs. Een van de andere hoogtepunten was zeker ook het dansen in 1979 van de Mach (een dans uit de provincie Lublin) in de paleistuin van Soestdijk ter gelegenheid van de 70ste verjaardag van Koningin Juliana. Wladislaw Cuber mocht toen zijn Koningin Poolse poppen en een boek over Breda aanbieden.

Wladislaw Cuber is op 30 november 1985 overleden. Ook hij vond een laatste rustplaats op het Ginnekens kerkhof aan de Vogelenzanglaan, slechts enkele meters van het Poolse ereveld aldaar, waar zijn in 1944 gesneuvelde strijdmakkers zijn begraven. Zijn Poolse dansgroep Mazur leefde voort en zorgde tijdens de herdenking op zondag 29 november jongstleden onder andere voor het aandragen van de kransen en de bloemen, die door de genodigden bij de nationale vlaggen werden gelegd en door kinderen van de Ginnekens Laurentiusschool op alle tachtig Poolse graven. Ongetwijfeld is er toen ook met respect en dankbaarheid gedacht aan Wladislaw Cuber. - Wim Siegmund.

2. Op 28 oktober 1944 kwamen via de Dillenburgerstraat de eerste Poolse militairen binnen om het Ginneken te bevrijden. Enkele bewoners die blijkbaar niet bang waren sloegen de intocht gade.

3. De dankdienst in de Laurentiuskerk aan de Ginnekenweg werd ook door de Polen bijgewoond. Zij die nog in leven zijn weten zich dat ook nu nog te herinneren als een gedenkwaardig moment

4. In 1975 was Wladislaw Cuber de initiatiefnemer voor de oprichting van de Poolse dansgroep Mazur. Op zijn werkkamer in zijn huis aan het Schoolakkerplein 67 werden de Poolse kostuums secuur nagemaakt.

5. Ook nu is Mazur nog een gewaardeerde dansgroep die op tal van evenementen in binnen- en buitenland hoge prijzen haalt. Ook wordt deelgenomen aan de jaarlijkse herdenking in het Ginneken.